



פרוטוקול ישיבת הוועדה המקצועית של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות

שהתקיימה ביום שלישי ה-30 ביולי, 2024, בשעה 9:00

באמצעות אפליקציית זום.

(סופי)

כללי

1. משתתף¹ מציין כי IFRS 18 הוא תקן מהפכני מבחינת הצגת דוחות כספיים ויש לשקול את אימוצו בתקינה הישראלית או לחלופין מתן אפשרות ליישומו. מציין כי מועד התחילה הוא 1 בינואר 2027, אך ראוי לקיים את הדיון העקרוני אם לאמץ את התקן או לאפשר את יישומו ללא אימוץ מלא של התקינה הבינלאומית.
2. היו"ר מודה למשתתף ומציע לשקול זאת ולקיים דיון לאחר השלמת התקן לגבי מכשירים פיננסיים.

הצעה לתיקון תקן דיווח כספי בינלאומי 9 ותקן דיווח כספי בינלאומי 7 – חוזי חשמל מאנרגיות

מתחדשות (מצגת צורפה לתיק הישיבה)

3. צדיק מציינת כי הצעה בינלאומית לתיקון 9 IFRS ו-7 IFRS בנושא חוזים לחשמל מאנרגיות מתחדשות (להלן-ההצעה הבינלאומית) פורסמה בחודש מאי 2024 ומועד אחרון לתגובה הוא בתחילת חודש אוגוסט. מוסיפה כי בשנים האחרונות גבר השימוש בחשמל מאנרגיות מתחדשות וחברות התקשרו בחוזים לרכישת חשמל מאנרגיות מתחדשות (physical PPAs) וגם בחוזים מסוג virtual PPAs שמטרתם לקבע את מחיר החשמל שנרכש. מציינת כי בשווקים שונים נעשה שימוש בחוזים שונים בהתאם לאופי השוק. צדיק מציינת כי ההצעה לתיקון עוסקת ב-4 נושאים עיקריים:
 - (א) תחולה – ה-IASB בחן את יישום סעיף 2.4 ואת חריג השימוש העצמי כיום ולא מצא שעלו קשיים ביישום לחוזים אחרים ולכן התחולה שמוצעת היא מצומצמת מאוד. המטרה היא שלא יהיו תוצאות לא-מכוונות על חוזים שבהם משתמשים כיום בחריג השימוש העצמי.
 - (ב) חריג השימוש העצמי – לאפשר שימוש בחריג לחוזי physical PPAs (רכישת חשמל מאנרגיות מתחדשות לצרכים של שימוש) בתנאים מוגדרים.
 - (ג) חשבונאות גידור – לאפשר יישום חשבונאות גידור לחוזי Virtual PPAs בתנאים מוגדרים.
 - (ד) דרישות גילוי נוספות.

¹ ההתייחסות היא למשתתף או למשתתפת

שאלה מספר 1

4. צדיק מציינת כי הבעיה נובעת מהשילוב של החוזים לחשמל מאנרגיות מתחדשות עם מאפייני השוק לפיהם קיימת חובה למכור חזרה לשוק חשמל שלא נעשה בו שימוש או אם הרוכש לא הצליח למכור את החשמל הוא מחויב להחזיר את החשמל לשוק והוא משלם קנס על אי שימוש. מביאה כדוגמה חוזה לרכוש את כל החשמל שיופק ממפעל סולארי ומנגד למפעל יש צרכים ותקופות שבהם מופק יותר חשמל מאשר צרכי המפעל, ובהתאם לחוזה הרוכש מחויב למכור או להחזיר את החשמל לשוק. מציינת כי מכירות כאלה אינן למטרות הפקת רווח. מציינת כי סעיף 2.4 ל-IFRS 9 קובע כי יש לטפל בחוזים לרכוש או למכור פריט לא פיננסי שניתנים לסילוק נטו במזומן כאילו הם היו מכשירים פיננסיים. מוסיפה כי בחוזים מסוג physical PPAs לא מצוין מפורשות סילוק נטו במזומן, אך סעיף 2.6 ל-IFRS 9 קובע כי גם רכישה ומכירה זמן קצר לאחר קבלתו מהווים סילוק נטו במזומן. מציינת כי זו הסיבה שהחוזים הם בתחולת IFRS 9. מוסיפה כי השאלה הבאה היא אם חוזים אלה מקיימים את חריג השימוש העצמי. מציינת כי אם החוזה הוא לשם קבלת או מסירה של פריט לא פיננסי בהתאם לדרישות הרכישה, המכירה או השימוש החזויים של הישות והם ממשיכים להיות מוחזקים למטרות אלה הם מקיימים את חריג השימוש העצמי.

5. משתתף אחר מציין כי כאשר מפעל רוכש את כל החשמל שיופק ממתקן PV, קיימים זמנים שבהם המפעל פועל בתפוקה נמוכה יותר או לא פועל כלל, כמו ימי שבת וחג או שעות הלילה. מוסיף כי כתוצאה מכך נוצרו פערים בין דרישות השימוש של המפעל לבין החשמל שמתקבל (כל התפוקה מהמתקן) וההכרח למכור את עודפי החשמל חזרה בשוק. מציין כי עלתה השאלה אם המכירות בשווקים המשוכללים הן למטרת רווח או שהן הכרח כתוצאה ממאפייני החוזים והשוק.

6. צדיק מציינת כי הסוגיה שעלתה היא אם חוזי physical PPAs מקיימים את החריג של שימוש עצמי לאור מכירות אלה ובחלק מהמקרים בפרקטיקה החוזים טופלו כנגזרים ונמדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד למרות שמטרת הרכישה היתה לשימוש העצמי.

7. משתתף נוסף שואל אם במקרה שבו נרכש חשמל בקיבולת של 1000 ובשל האילוצים שתוארו הישות נדרשת למכור חשמל בקיבולת של 100 ניתן ליישם את חריג השימוש העצמי לגבי קיבולת של 900. חבר ועדה² משיב כי יחידת המדידה היא החוזה בכללותו ולכן מכירה כזו פוגעת בטיפול החשבונאי בכל החוזה.

8. חבר ועדה אחר מציין כי לחברת חשמל יש הסכמים דומים עם מאגר הגז תמר לפיו חברת חשמל רוכשת גז בכמות מסוימת ולעיתים יש עודפי גז שחברת החשמל מוכרת. חבר הוועדה מציין כי כיום חוזי הגז אינם בתחולה מאחר שלא קיים שוק אך סביר שבעתיד יהיה שוק ואותם כללים אמורים לחול גם על חוזי גז עם מאפיינים דומים לאלה של חוזי החשמל.

² ההתייחסות היא לחבר ועדה או לחברת ועדה

בדעה כי ההצעה לקבוע תחולה רק לגבי חוזי חשמל אינה מתאימה ויש להחיל את חריג השימוש העצמי גם על חוזים אחרים בעלי מאפיינים דומים.

9. המשתתף האחר וחבר הוועדה האחר מסכימים. חבר הוועדה האחר בדעה כי אין לספק החרגות ספציפיות לחוזי חשמל.

10. המשתתף האחר מציין כי כיום חוזי הגז הם שונים מאחר שבהתאם לחוזה הרוכש מתחייב לרכוש 1,000 בכל שנה במשך 3 שנים, ובסופו של דבר הרוכש צורך את כל ה-3,000 רק בפריסה שונה לדוגמה 1,200 בשנה 1, 800 בשנה 2 ו-1,000 בשנה 3. מוסיף כי לעניין חוזי החשמל, החשמל העודף נמכר בחזרה לשוק. מוסיף שאם הצריכה היתה נמוכה מההתחייבות, הרוכש מקבל זיכוי לרכוש את ההפרש בשנה העוקבת. חבר ועדה נוסף מסכים עם המשתתף האחר ומציין כי בחוזי הגז אין מכירה של עודפי הגז לרשת.

11. חבר הוועדה מציין כי ייתכן מצב שלרוכש לא יהיה צורך בעודף שנוצר בשנה הראשונה ואז עולה אותה סוגיה שכן העודף יימכר. המשתתף האחר מסכים. חבר הוועדה הנוסף מציין כי עדיין בחוזי הגז יש אפשרות לנייד את הצריכה בין תקופות ואפשרות זו לא קיימת כלל בחוזי החשמל, שכן החשמל שלא נעשה בו שימוש חייב להימכר לשוק באותו זמן. מסכים עם חבר הוועדה האחר שאין להגביל את התיקונים והתחולה לחוזי חשמל מאנרגיות מתחדשות בלבד.

12. צדיק מציינת כי בהצעה הבינלאומית נקבע כי כתוצאה מהשוק הרוכש מחויב למכור את העודפים. מסכימה שיש להחיל על הסכמים בעלי מאפיינים דומים. המשתתף האחר מציין כי ההצעה הבינלאומית מתייחסת לשווקי חשמל משוכללים, אשר עתידים להתקיים גם בישראל, שבהם מתבצעות רכישות ומכירות של חשמל בשוק כך שאין "בזבוז" של חשמל שמופק מאנרגיות מתחדשות. מוסיף כי אין המדובר בעסקאות דו-צדדיות כפי שמתקיים כיום בישראל בחוזי חשמל וגז לפני קיומו של שוק משוכלל. מסכים שברגע שהשוק יפתח ייתכן שהסוגיה תהיה רלוונטית גם לחוזי גז ולכן אין להגביל את התחולה בהצעה הבינלאומית. מוסיף כי כיום הסוגיה לא רלוונטית בישראל לחוזי הגז.

13. חבר הוועדה האחר בדעה כי מדובר בשאלה עקרונית אם כאשר מבוצעת עסקה כלכלית לרכישת גז במחיר קבוע ואין ודאות שינוצל כל היקף הרכישה לצרכי השימוש של המפעל, המכירה של העודף (5% או 10%) תפר את התנאי של חריג השימוש העצמי גם ללא יתר התנאים של שוק משוכלל שבו מכירות הן מחויבות.

14. המשתתף האחר מציין כי כיום קיימות פרשנויות מחמירות יותר ומחמירות פחות. מוסיף כי סביר שבמכירה של 5% עודפים תינקט פרשנות שאין פגיעה בחריג של שימוש עצמי. מציין כי מטרת התיקון היא להסדיר זאת, אך הבעיה בתיקון היא שהתחולה מצומצמת לחוזי חשמל מסוימים ולא תחול על כל המקרים.

15. חבר הוועדה בדעה כי התיקון מוגבל מאוד גם מבחינת התנאים להחרגה וקיימים מקרים רבים שבהם חברות תפעוליות (שאינן סחורות בסחורות (commodities)) מתקשרות בהסכמי take or pay לקנות סוגים שונים של סחורות כדי לקבע מחיר, לוודא זמינות או מסיבות אחרות. מציין כי לעיתים נוצרים עודפים והם נמכרים וזאת למרות שהמטרה העסקית אינה לסחור באותן סחורות. מציין כי IFRS 9 כולל תנאים מחמירים מאוד לכניסה לחריג השימוש העצמי ויישום דווקני שלו לא היה מאפשר שימוש בחריג זה במקרה המתואר. מוסיף כי מאחר שיחידת המדידה היא ההסכם בכללותו, גם מכירה של עודפים זעומים, פוגעת בטיפול החשבונאי בכל ההסכם והמשמעות היא מדידה של ההסכם כנגזר בשווי הוגן דרך רווח או הפסד בחברה תפעולית שרכשה את הסחורות לצורך שימוש.
16. משתתף רביעי מציין כי למרות ניסוח IFRS 9, קיימות עמדות של הפירמות הגדולות לפיהן בהסכמי take or pay יש לבחון את הצפי ואת המהות והמטרה של העסקה כך שמכירות של עודפים ברמות מסוימות לא יפגעו באפשרות ליישם את חריג השימוש העצמי. מסכים לעמדת הרוב לפיה התחולה של ההצעה הבינלאומית לא אמורה להיות מצומצמת רק לחוזי חשמל מאנרגיה מתחדשת, אלא שיש לבחון את מטרת העסקה שבוצעה – האם החברה מנסה להפיק רווח מסחרי, האם מדובר על סוחר או שהמטרה היא להבטיח הספקה מספקת של הסחורות וכתוצאה מהשוק או מהעסקאות הנהוגות בחלק מהמקרים במהלך העסקים הרגיל מבוצעות מכירות של עודפי סחורות.
17. המשתתף האחר מציין כי בחינה של מהות העסקה היתה חוסכת גם את הדיון אם virtual PPA's הוא נגזר. המשתתף הרביעי מסכים. מציין כי לחשמל אין צבע ואין ריח.
18. היו"ר מסכם כי עמדת הוועדה המקצועית היא שאין לצמצם את תחולת ההצעה הבינלאומית לחוזי חשמל מאנרגיה מתחדשת מסוימים, אלא שהתחולה צריכה להיות על כל סוגי החוזים והקביעה אם מדובר במכשיר פיננסי צריכה להיות עקרונית ומהותית ולא לגבי חוזים ספציפיים.
19. המשתתף הנוסף שואל אם בישיבה של הפירמות הגדולות היתה התייחסות לנושא. המשתתף האחר מציין כי עמדת הפירמות הגדולות היא שיש לבחון זאת בצורה הוליסטית וכי במקרים שבהם המכירות של העודפים מהוות 5% מהסחורות שנרכשו סביר כי אין פגיעה בחריג השימוש העצמי ואילו במקרים שבהם המכירות של העודפים מהוות 40% מהסחורות שנרכשו נראה כי יש פגיעה בחריג השימוש העצמי.
20. חבר הוועדה האחר מציין כי תקן שאמור להיות מבוסס עקרונות הופך להיות מבוסס כללים. בדעה כי הבעיה היא יותר רחבה מאחר שאם היה ניתן שיקול דעת, החברה היתה צריכה לבחון מה מטרתה בביצוע העסקה (האם המטרה היא לקבע מחיר או לוודא זמינות של הסחורות או הפקת רווח ממכירתם) ולטפל בעסקה בהתאם ולא היה צורך בהצעה הבינלאומית כלל. בדעה כי כל התפיסה שגויה. מוסיף כי גם אם מבוצע תיקון כזה, לא יתכן שהתיקון יחול רק על סוגים מסוימים.

21. חבר הוועדה הנוסף מסכים ומציין כי מקרה דומה היה בהצעה לתיקון 9 IFRS לגבי תנאי ESG ובעקבות הערות שה-IASB קיבל, שונה תחולת התיקון נעשתה כללית יותר ולא ספציפית. מוסיף כי ייתכן שאם יתקבלו הערות רבות, ה-IASB ישנה את התחולה גם בנושא זה. מסכים כי הנטייה של ה-IASB היא לכיוון של חשבונאות מבוססת כללים. מוסיף כי גם כתוצאה מהעבודה המשותפת עם ה-ISSB יש ניסון לטפל בנושאים שהם משותפים. בדעה כי יש להעיר לגבי התחולה.

22. צדיק מציינת כי עמדת ה-IASB היא שאין זה נאות למדוד בשווי הוגן דרך רווח או הפסד את כל החוזים לרכישת חשמל מתחדש מאחר שטיפול כזה אינו מספק מידע שימושי למשתמשים. מוסיפה כי עמדת ה-IASB היא שאין לאסור על ישות לטפל בחוזים לרכישת חשמל מתחדש כחוזי רכישה רגילים ולא כמכשיר פיננסי כתוצאה ממכירות הנובעות מחוסר התאמה שנובע ממבנה השוק ומהמאפיין של pay-as-produced.

23. צדיק מציינת כי הצעת ה-IASB לתחולה היא חוזה לחשמל מתחדש בעל שני המאפיינים הבאים:

(א) המקור לייצור חשמל מתחדש הוא תלוי-טבע כך שההספקה אינה מובטחת במועדים מוגדרים או בהיקף מוגדר.

(ב) החוזה חושף את הרוכש למעשה לכל סיכון ההיקף של החוזה באמצעות מאפיינים של pay-as-produced. סיכון ההיקף הוא הסיכון שהיקף החשמל המיוצר לא יהיה תואם את הביקוש של הרוכש לחשמל בעת הייצור.

24. צדיק מציינת כי ה-IASB מציין כי חוזה לרכישת חשמל מתחדש יכול להיבנות כ- physical PPA או כ- virtual PPA. מוסיפה כי סעיף 6.10.2 המוצע קובע כי הוראות ההצעה הבינלאומית יחולו רק על חוזים עם המאפיינים שתוארו והם מספקים חריגים רק לדרישות של 9 IFRS המפורטות בסעיפי ההצעה הבינלאומית, כלומר ישות נדרשת ליישם את כל יתר הדרישות הרלוונטיות ב-9 IFRS לחוזים כאלה. מציינת כי ה-IASB מדגיש שלא ניתן ליישם בדרך ההיקש את ההצעה הבינלאומית לחוזים אחרים.

25. צדיק מציינת כי השאלה הראשונה היא אם קיימת הסכמה שהתחולה המוצעת תטפל באופן הולם בקשיים שהועלו מצד אחד ומנגד לא תביא לתוצאות לא רצויות בטיפול החשבונאי בחוזים אחרים. מסכמת כי הוועדה המקצועית מתנגדת לתחולה המוצעת ובדעה כי תיקון נקודתי אינו נאות מבחינת תקינה ככלל ובמקרה הספציפי אינו נכון מאחר שעשויים להיות חוזים דומים בתעשיות אחרות שבהם המקור הוא תלוי-טבע ועשויים להיות להם מאפיינים כמו pay-as-produced. מוסכם על הנוכחים.

שאלה מספר 2

26. צדיק מציינת כי ה-IASB מציע לבחון 2 פרמטרים במועד היצירה ובכל מועד דיווח עוקב לגבי חוזים לרכוש ולקבל חשמל מתחדש בעלי המאפיינים כאמור בסעיף 6.10.1 על מנת

לקבוע אם מתקיים חריג השימוש העצמי :

(א) המטרה, התכנון והמבנה של החוזה כולל ההיקף של החשמל שחוזי להימסר במשך יתרת תקופת החוזה. בבחינה אם ההיקפים החזויים להימסר בהתאם לחוזה ממשיכים להיות בהתאם לדרישות הרכישה או השימוש החזויים, הישות אינה נדרשת לבצע אומדן מפורט לגבי התקופות שהן בעתיד הרחוק (שכן מאפיין של חוזים אלה הם בדרך כלל לתקופות ארוכות וקיים קושי לאמוד את הצרכים של הישות לתקופה ארוכה כזו) והיא יכולה לבצע אקסטרפולציה של התחזיות לפי מידע סביר וניתן לביסוס אשר ניתן להשגה במועד הדיווח. מנגד לגבי התקופה של 12 חודש לאחר מועד הדיווח (או תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הישות), יש להביא בחשבון שינויים חזויים בדרישות הרכישה או השימוש של הישות.

(ב) הסיבות למכירות עבר של חשמל מתחדש ומה הסיבות למכירות חזויות של חשמל מיד לאחר הקבלה. מכירה של חשמל מתחדש שלא נעשה בו שימוש לא יפגע בחריג שימוש עצמי רק אם מתקיימים כל התנאים הבאים :

(i) המכירה נובעת מחשיפת הישות לסיכון ההיקף, אשר מביא לחוסר התאמה בין החשמל המתחדש שנמסר לבין הביקוש של הישות לחשמל במועד המסירה,

(ii) כתוצאה מהמבנה ומהפעילות של השוק שבו החשמל נמכר אין לישות יכולת מעשית לקבוע את עיתוי המכירה או את מחירה (כלומר הישות מחויבת למכור את העודפים ואינה יודעת מתי תתרחש המכירה או מה יהיה מחיר השוק באותו מועד),

(iii) הישות צופה לרכוש לפחות היקף דומה של חשמל בתוך זמן סביר (לדוגמה, חודש אחד) לאחר המכירה.

27. צדיק מציינת כי המטרה ב(א) לעיל היתה למצוא מענה לקושי לביצוע תחזיות לתקופות ארוכות לדרישות הרכישה או השימוש החזויים ואילו המטרה ב-(ב) היא לבחון אם מכירות שהישות נאלצת לעשות כתוצאה מהחוזה והשוק פוגעות בחריג השימוש העצמי. מציינת כי מדובר על צמצום נוסף של החריג לאור הדרישה לרכישה מקבילה תוך חודש.

28. המשתתף האחר מעיר כי הדבר נובע מכך שההצעה הבינלאומית מתייחסת לחוזים ספציפיים שבהם בדרך כלל הרכישה מתבצעת עד 24 שעות לאחר מכן.

29. חבר הוועדה מציין כי קיימים תנאים ספציפיים וטכניים שמתאימים לחוזים מסוימים. בדעה כי כיום קיימת הגדרה של סילוק נטו ולאחריה יש התייחסות לחריג של שימוש עצמי. בדעה כי הקונספט של שימוש עצמי הוא נאות אך כבר בניסוח כיום חוזים רבים אינם מקיימים את החריג של שימוש עצמי (לדוגמה, מכירת עודפים או סילוק כתוצאה מצורך עסקי). בדעה כי ההערה של הוועדה המקצועית יכולה להיות שיש לבחון את המודל העסקי של החברה ואת מטרת העסקה ואם המטרה המרכזית היא לצרוך את הסחורות ולא לבצע פעילות ספקולטיבית של סוחר יחול חריג השימוש העצמי. בדעה כי הצעה זו תפתור גם את הבעיה של חוזי החשמל physical PPA אך גם בעיות של חוזים אחרים.

30. צדיק מציינת כי הצעת חבר הוועדה היא להעיר ל-IASB כי יש לאפשר לחברה שיקול דעת לקבוע אם המודל העסקי ומטרת העסקה הם לשימוש עצמי של הסחורות או שמדובר על פעילות ספקולטיבית. שואלת איך חבר הוועדה מציע לעשות זאת.
31. חבר הוועדה משיב כי ההצעה היא לתקן את הסיפא של סעיף 2.6 ל-IFRS 9, אשר מפרט 4 מצבים בהם מתקיים סילוק נטו – שני תנאים אובייקטיביים ושני תנאים סובייקטיביים. מוסיף כי הסיפא קובעת באופן ברור כי קיום סילוק נטו לפי סעיף (ב) או (ג), אינו מאפשר שיקול דעת וחוזים כאלה אינם מקיימים את חריג השימוש העצמי. בדעה כי הגבלה זו אינה מאפשרת שיקול דעת והיא יוצרת את הקושי גם לגבי חוזי physical PPAs וגם לגבי חוזים אחרים. בדעה כי ביטול ההגבלה היא דרך נאותה יותר להשגת המטרה וטיפול חשבונאי נאות בחוזים כאלה.
32. צדיק שואלת מי תומך בהצעת חבר הוועדה. היו"ר מסכים. חבר ועדה רביעי מסכים עם חבר הוועדה ומציין כי ההצעה הבינלאומית היא מצומצמת מאוד וגם לא תחול על כל חוזי החשמל מאנרגיות מתחדשות. בדעה כי יש להבהיר את סעיף 2.6 ולחדד כי אם המטרה העסקית היא להשתמש בסחורות והחברה מוכרת עודפים מסוימים שנוצרו לה לא צריכה להיות פגיעה בחריג השימוש העצמי.
33. המשתתף האחר מציין כי בעסקה בילטרלית ללא שוק משוכלל המנגנון בהסכם מאפשר הסתת כמויות בין תקופות וחריג השימוש העצמי אינו נפגע, אך כאשר קיים שוק משוכלל, השוק לא מאפשר מנגנון כזה ולכן המכירה היא חזרה לשוק ולא למוכר. מוסיף כי מטרת התיקון היא לקבוע שגם במקרים בהם בגלל השוק המשוכלל אין מנגנון כזה ומתבצעת מכירה חזרה לשוק וקנייה במועד אחר, חריג השימוש העצמי אינו נפגע. מסכים שיש להרחיב את התחולה.
34. חבר הוועדה האחר בדעה כי הגישה כולה לתיקון התקן אינה נכונה מאחר שאין שינוי בעקרונות של התקן. המשתתף הרביעי מסכים ומציין כי מאחר שהתחולה היא מצומצמת עולה השאלה מה המשמעות לגבי כל החוזים שאינם בתחולה המצומצמת הזו. חבר הוועדה האחר בדעה כי סעיף 2.4 קובע את העיקרון ובעיקרון זה לא חל שינוי. בדעה כי לא אמור להיות תיקון לתקן אלא הבהרה לעיקרון שנקבע בו. המשתתף הרביעי מסכים כי אין שינוי בעיקרון של התקן אך בדעה שרצוי לשנות את ההסברים בתקן עצמו ולא באמצעות הבהרה של ה-IFRIC.
35. חבר הוועדה האחר בדעה כי ההצעה הבינלאומית צריכה להתמודד עם הסוגיה אילו חוזים יחשבו לשימוש עצמי ללא קשר לסוג הסחורה או לסוג החוזה, אלא באופן כללי.
36. חבר הוועדה משיב למשתתף הרביעי כי על פניו נראה כי חוזים שאינם בתחולה לא יעמדו בחריג של שימוש עצמי בייחוד לפי הדגש שניתן לכך שלא ניתן ליישם תיקון זה בדרך

ההיקש לחוזים דומים. המשתתף הרביעי בדעה כי מטרת התיקון היתה להקל, אך התוצאה שהוא גורם נזק לגבי חוזים אחרים שלא יכנסו לתחולה. מסכים כי בדרך זו מתפתחת תקינה מבוססת כללים על כל עיוותיה. בדעה כי ההצעה הבינלאומית היתה צריכה לספק אינדיקטורים למצבים שבהם הרוכש פועל כסוחר או רוכש למטרות שימוש עצמי ולוודא הספקה שתמנע מחסור בסחורות ולא להגביל את התחולה לשוק מסוים ולסוג חוזים מסוים. מציין כי ייתכן שבעתיד יתפתח שוק דומה לסחורה אחרת (לדוגמה, גז) אך התיקון לא יחול על חוזים דומים. בדעה כי ההצעה הבינלאומית גורמת יותר נזק מתועלת בגלל התחולה המצומצמת ובגלל הדגש שלא ניתן להקיש מהטיפול בחוזים אלה לחוזים דומים. מוסיף כי ההצעה הבינלאומית מגבילה גם את האפשרות ליישם פרשנויות, אשר מיושמות כיום.

37. היו"ר מציין כי עמדת הוועדה המקצועית היא שאין הסכמה להצעה הבינלאומית לעניין התחולה וכי יש לקבוע עקרונות באילו מקרים הרכישה היא למטרות שימוש ובאילו מקרים הרכישה היא למטרות ספקולטיביות. שואל מה עמדת הנוכחים לגבי ההצעה הטכנית שהציע חבר הוועדה. חבר הוועדה הנוסף והמשתתף הרביעי מסכימים.

38. היו"ר שואל אם יש התנגדות להצעת חבר הוועדה. הנוכחים אינם מביעים התנגדות.

39. היו"ר מסכם כי עמדת הוועדה המקצועית היא שאין הסכמה להצעה הבינלאומית לעניין התחולה וכי יש לקבוע עקרונות באילו מקרים הרכישה היא למטרות שימוש ובאילו מקרים הרכישה היא למטרות ספקולטיביות. מוסיף כי יוצע לתקן את סעיף 2.6 ל-IFRS 9 על מנת למחוק את הקביעה כי קיום סילוק נטו לפי סעיף (ב) או (ג), אינו מאפשר שיקול דעת וחוזים כאלה אינם מקיימים את חריג השימוש העצמי.

שאלה מספר 3

40. צדיק מציינת כי הנושא הבא גידור תזרים מזומנים באמצעות חוזי virtual PPAs (חוזים לסילוק בנטו על מחיר חשמל שנקבע בחוזה).

41. המשתתף האחר מציין כי בשוק בילטרלי הרכישה/המכירה מבוצעת מול צד שלישי. מוסיף כי בשווקים משוכללים כמו בקנדה, פולין ואוסטרליה הרכישה והמכירה אינה מתבצעת מול צד שלישי אלא מול שוק החשמל. מוסיף כי אם צד אחד מעוניין לרכוש חשמל מצד אחר הצדדים מתקשרים בהסכם לפיו צד אחד רוכש מהרשת בשוק והצד השני מוכר בשוק ולגבי הכמות שנקבעת בחוזה מבוצעת התחשבות על מנת להגיע למחיר שנקבע. מציין כי הדיון בנושא התחיל מלקוח של EY באוסטרליה שטען שחוזי virtual PPAs אינם נגזר. מוסיף כי בדיון שהתקיים ב-IFRIC קבע ה-IFRIC שמדובר על שתי עסקאות נפרדות ולא עסקה סינתטית גם מאחר שמדובר בעסקאות מול צדדים שונים – העסקה הראשונה היא הרכישה מהשוק והעסקה השנייה היא התחשבות לגבי מחיר חשמל ומהווה נגזר.

42. חבר הוועדה מציין כי זו אחת האפשרויות, אך virtual PPAs רלוונטי גם במקרים נוספים. מוסיף כי באנרגיות מתחדשות, היזם משקיע במתקן מסוים ויש לו עלויות הקמה ולצורך השבת עלויות ההקמה ולצורך גיוס מימון הוא סוגר עסקאות של virtual PPAs. מציין כי המטרה של virtual PPAs היא לקבע את מחיר החשמל ומדובר למעשה בנגזר.
43. המשתתף הרביעי מציין כי בחלק מהמקרים יש לבחון ב virtual PPAs אם מדובר בחכירה, מאחר שהחווה מתייחס לכל התפוקה של מתקן מסוים. המשתתף האחר מציין כי מדובר בטענה של הלקוח של EY בדיון ב-IFRIC, אשר נדחתה על ידי ה-IFRIC. המשתתף הרביעי בדעה כי במקרים מסוימים בעסקאות הביטוליות לכל התפוקה ממתקן מסוים ייתכן שמדובר בחכירה. המשתתף האחר משיב כי בעסקה ביטולית אין צורך בכך מאחר שאין צורך בעסקה סינתטית מול צד שלישי. המשתתף הרביעי מסכים.
44. המשתתף הרביעי מציין כי בעקבות המכניזם של השוק הטיפול החשבונאי מגיע לנגזרים משובצים. מוסיף כי חברה שמשקיעה בהקמה של מתקן ומעוניינת לממן בהלוואת בנייה, צריכה את ה-virtual PPAs כדי לקבע את המחיר (ודאות לגבי מחירי המכירה). מוסיף כי בעיה דומה היא שחברות נוטלות הלוואה בריבית משתנה ומקבעות את הריבית באמצעות חוזי החלפת ריבית (IRS). המשתתף האחר מציין כי גם בנושא זה יש פרשנויות ולעיתים אם מדובר באותו בנק ויש אפשרות לסילוק נטו, ההתייחסות היא כהלוואה בריבית קבועה. מסכים עם המשתתף הרביעי שמדובר על מקרים דומים.
45. חבר הוועדה מסכים עם המשתתף הרביעי. בדעה כי במסגרת התגובה להעלות טענה כי אין המדובר בנגזר תהווה סתירה לעקרונות של IFRS 9 וליחידת המדידה של מכשירים פיננסיים. בדעה כי הפתרון המוצע לגבי virtual PPAs הוא סביר.
46. המשתתף הרביעי מציין כי לחברות מפריעה התנודתיות בהון כתוצאה מטיפול בחוזים אלה כמכשירים מגדרים בגידור תזרים מזומנים. מוסיף כי מדובר על חוזים ארוכי טווח וההשפעה עשויה להיות משמעותית.
47. חבר הוועדה מסכים ומציין כי הבעיה היא שמדובר בשתי התקשרויות שונות.
48. המשתתף האחר בדעה כי קיים הבדל. מביא כדוגמה מקרה שבו התפוקה היא 1,000 והחברה התקשרה ב-virtual PPA על 1,000. מציין כי אם המתקן מייצר 800 גם ההיקף של ה-virtual PPA משתנה ל-800. חבר הוועדה מסכים שהנגזר מותאם לחווה המקור. המשתתף האחר מציין כי לפיכך מדובר על מקרה דומה מאוד לעסקה סינתטית. מציין כי אם ה-virtual PPA היה נותר על 1,000 אז מדובר על מקרה דומה להלוואה בריבית משתנה ו-swap ריבית קבועה-משתנה.
49. חבר הוועדה מציין כי אין המדובר לגמרי בעסקה סינתטית שכן אם הלקוח לא ישלם, עדיין תהיה מכירה לחברת החשמל במחיר ה-SPOT ולא יהיה צד שכנגד להתחשבן מולו ב-

50. צדיק מציינת כי הקושי היה בגידור תזרים מזומנים שהפריט המגודר המיועד הוא בהיקף משתנה לדוגמה אם חברה רכשה 1,000 מגה וואט וגידרה כלכלית באמצעות virtual PPA בפועל היא עשויה לרכוש בתקופה רק 800 מגה וואט. מוסיפה כי בהתאם לעקרונות של IFRS 9 לא ניתן לגדר היקף משתנה. מוסיפה כי בהתאם ל-IFRS 9 הפריט המגודר מיועד כסכום נומינלי או היקף נומינלי או חלק יחסי של סכום או היקף נומינלי. מוסיפה כי כל שינוי בסכום או בהיקף של הפריט המגודר משמעו שינוי במטרת ניהול הסיכונים שתועדה וגורר הפסקת חשבונאות גידור. מציינת כי מאחר שבהתאם ל-IFRS 9 הפריט המגודר אמור להיות מיועד במועד תחילת הגידור כהיקף נומינלי של עסקאות חשמל חזויות אשר צפויות ברמה גבוהה ובעקביות לאורך תקופת הגידור, התוצאה היא שרק חלק קטן יוכל להיות מגודר. מביאה כדוגמה מוכר שיש לו מתקן סולארי שהתפוקה המקסימלית היא 1000 מגה וואט ותפוקה ממוצעת 300-600 מגה וואט המשמעות היא שעסקאות החשמל החזויות שניתנות לגידור הן נמוכות מ-300 מגה וואט (לדוגמה 100 מגה וואט) מאחר שנדרשת הן עקביות לאורך תקופת הגידור והן צפי ברמה גבוהה. מוסיפה כי למרות שהחווה של virtual PPA הוא לגבי מלוא התפוקה, חשבונאות גידור ניתן ליישם לגבי 100 מגה וואט בלבד. מוסיפה כי מצד הרוכש קיים קושי נוסף שכן עשוי להיווצר חוסר אפקטיביות כתוצאה מכך שהיקף החשמל המיוצר יעלה על עסקאות רכישת החשמל החזויות וחוסר אפקטיביות זה מונע אף הוא את יישום חשבונאות הגידור.

51. המשתתף הרביעי מציין כי ההיקף המשתנה הוא של המכשיר המגדר (כאשר הוא as generated) לעומת ההיקף של הפריט המגודר שניתן לחזות אותו. חבר הוועדה מציין כי שניהם משתנים – גם הפריט המגודר וגם המכשיר המגדר. המשתתף הרביעי מציין כי בדרך כלל הפריט המגודר הוא קבוע. המשתתף האחר מציין כי הגידור הוא 100% אך ההיקף הן של הפריט המגודר והן של המכשיר המגדר משתנים יחד. חבר הוועדה מציין כי שני הפריטים משתנים אך הם מקבילים לחלוטין. המשתתף הרביעי מסכים כי ההשתנות זהה. צדיק מציינת כי הגידור הכלכלי הוא תמיד 100%.

52. צדיק מציינת כי לצורך קביעת ההיקף של הפריט המגודר נדרשת תחזית ברמת הסתברות של צפוי ברמה גבוהה ואילו לצורך קביעת ההיקף של המכשיר המגדר יש לאמוד את התפוקה בהסתברות של 50%. מציינת כי קיים חוסר התאמה אשר יוצר חוסר אפקטיביות גם מבחינת ההסתברות לאמידת היקף הפריט המגודר לעומת היקף המכשיר המגדר. מוסיפה כי כתוצאה מחוסר האפקטיביות נדרשת הפסקת חשבונאות גידור. מוסיפה כי בעת קביעת השווי ההוגן של הפריט המגודר נעשה בדרך כלל שימוש בנגזר היפותטי באופן שיהיה עקבי עם ההיקף החזוי של המכשיר המגדר כאשר סעיף 6.5.5 אוסר על שימוש בנגזר היפותטי כדי לכלול מאפיינים בשווי של הפריט המגודר שקיימים רק במכשיר המגדר.

53. צדיק מציינת כי ההצעה הבינלאומית היא שלצורך יישום הדרישות בתת-פרק 6.3 (המתייחס לפריטים מגודרים) ליחסי גידור שבהם חוזה לחשמל מתחדש בעל המאפיינים

הספציפיים שפורטו מיועד כמכשיר מגדר, ישות רשאית ליעד היקף נומינלי משתנה של עסקאות חשמל חזויות (מכירות או רכישות) כפריט המגודר אם ורק אם

(א) הפריט המגודר מוגדר כהיקף משתנה של חשמל שאליו הפריט המגדר מתייחס, וכן
(ב) ההיקף המשתנה של עסקאות חשמל חזויות המיועדות כפריט המגודר אינו עולה על ההיקף של עסקאות חשמל חזויות שהן צפויות ברמה גבוהה, אלא אם כן סעיף 6.10.5 חל, אשר קובע שאם המכשיר המגדר מתייחס לחלק יחסי מסך מכירות החשמל המתחדש ממתקן ייצור ספציפי אין דרישה לצפי ברמה גבוהה.

54. צדיק מוסיפה כי לצורך הטיפול החשבונאי הישות תמדוד את הפריט המגודר באותן הנחות היקף כמו אלה המשמשות למדידת המכשיר המגדר, אבל כל יתר ההנחות והנתונים שמשמשים למדידת הפריט המגודר ישקפו את המהות והמאפיינים של הפריט המגודר ולא יגלמו את המאפיינים של המכשיר המגדר.

55. צדיק מציינת כי שאלה 3 היא אם יש הסכמה שניתן יהיה ליעד היקף משתנה נומינלי של עסקאות חשמל חזויות כפריט מגודר אם קריטריונים מוגדרים מתקיימים וניתן יהיה למדוד את הפריט המגודר באותן הנחות היקף כמו אלה של המכשיר המגדר. מוסיפה כי עמדת חבר הוועדה היא שמדובר על פתרון סביר. שואלת אם יש הסכמה.

56. חבר הוועדה הנוסף בדעה כי מדובר על התייחסות ועסקאות מאוד ספציפיים וכי היה נכון לאפשר זאת באמצעות ה-IFRIC ולא כתיקון תקן. חבר הוועדה בדעה כי לא ניתן לפתור זאת באמצעות ה-IFRIC כי קיימת סתירה ל-IFRS 9. חבר הוועדה הנוסף מציין כי יש לאפשר להחיל חריג זה גם על עסקאות דומות כגון פולי סויה, קקאו וכו'.

57. חבר הוועדה מסכים שאם יש מקרים שבהם יש השתנות מלאה בפריט המגודר לפי המכשיר המגדר וקיימת הקבלה של 100% ביניהם יש לאפשר להחיל גם עליהם חריג זה. בדעה כי אין מקרים דומים וזאת בניגוד לנושא של חריג השימוש העצמי. מסכים שהתיקון לא צריך להיות בצורה ספציפית.

58. צדיק שואלת אם לנסח את התגובה לשאלה זו שהוועדה המקצועית מסכימה בכפוף לכך שהתחולה לא תוגבל רק לחוזי חשמל מסוג virtual PPAs. המשתתף האחר מציע להשיב כי הוועדה המקצועית מסכימה לתיקון המוצע, יחד עם זאת הוועדה בדעה כי תחולת התיקון לא צריכה להיות מוגבלת לחוזי חשמל מסוג virtual PPAs מאחר שהתיקון הוא נדרש. **מוסיכם על הנוכחים.**

59. חבר הוועדה הנוסף שואל אם יש דוגמה מספרית. צדיק וחבר הוועדה הרביעי משיבים שאין דוגמה. חבר הוועדה הנוסף בדעה שיש לבקש להוסיף דוגמה מספרית לגידור כזה מאחר שמדובר על מקרה מורכב.

שאלה מספר 4

60. צדיק מציינת כי מבחינת דרישות הגילוי יש לתת גילוי :
- (א) התנאים של החוזים.
- (ב) עבור חוזים שאינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד :
- (i) השווי ההוגן במועד הדיווח, או
- (ii) היקף החשמל שצפוי להירכש או להימכר בהתאם לחוזים במהלך יתרת תקופת החוזה. ניתן לספק את המידע לגבי טווחי שנים ולא לפי מועדים ספציפיים.
- (ג) אם ישות היא הצד המוכר, עליה לתת גילוי לחלק היחסי של חשמל שמכוסה בחוזים מתוך סך החשמל שנמכר בתקופת הדיווח.
- (ד) אם ישות היא הצד הרוכש, עליה לתת גילוי לחלק היחסי של חשמל שמכוסה בחוזים מתוך סך החשמל שנרכש בתקופת הדיווח, סך החשמל שנרכש ללא קשר למקור הייצור, מחיר השוק הממוצע בשווקים שבהם הישות רוכשת חשמל, וכן אם המכפלה של הרכישות כפול מחיר השוק הממוצע שונה מהעלות הכוללת לישות, עליה לתת הסבר איכותני לסיבות המפתח להפרש זה.
61. צדיק מוסיפה כי קיימת הפניה לסעיף ב-7 IFRS שעל ישות לשקול את מידת הפירוט, מידת הדגש, הרמה המתאימה של קיבוץ או פיצול, ואם נדרשים הסברים נוספים למידע הכמותי. מציינת כי השאלה אם יש הסכמה לדרישות גילוי אלה ואם לא מה ההצעה.
62. חבר הוועדה הנוסף בדעה כי משתמשי הדוחות הכספיים לא יבינו את המידע.
63. **צדיק מסכמת כי לא הובעה התנגדות לדרישות הגילוי.**

שאלה מספר 5

64. צדיק מציינת כי לא מוצע לתת הקלה כלשהי לחברות בנות ללא אחריותיות ציבורית. מוסיפה כי הסעיף היחיד שהושמט הוא ההפניה ל-7 IFRS לגבי הצורך לשקול את מידת הפירוט, רמת קיבוץ, מידת הדגש וכו.
65. היו"ר בדעה כי אין צורך להתייחס לשאלה זו. חבר הוועדה בדעה שאין חברות רבות שמיישמות את התקן (IFRS 19).
66. המשתתף הרביעי אינו מתנגד להקלות לחברות בנות ללא אחריותיות ציבורית. צדיק בדעה שאין המדובר בהקלה. היו"ר מציין כי הציע לא להתייחס כלל – לא לתמוך ולא להתנגד. המשתתף הרביעי בדעה כי החברה הבת צריכה גם היא לתת את הגילויים.

שאלה מספר 6

67. צדיק מציינת כי מבחינת הוראות המעבר, ישות נדרשת ליישם את התיקון לגבי חריג השימוש העצמי למפרע אך לא נדרשת הצגה מחדש של מספרי השוואה (אך חברה רשאית

לעשות זאת). מוסיפה כי ההפרשים בתחילת תקופת היישום לראשונה ייזקפו להון ואם תקופת היישום לראשונה היא התקופה שבה פורסמו התיקונים האמורים ל-IFRS 9 ההפרש יחושב במועד פרסום התיקונים וייזקף להון באותו מועד.

68. צדיק מציינת כי ישות רשאית ליישם חשבונאות גידור בהתאם לתיקונים המוצעים באופן של מכאן ולהבא ממועד פרסום התיקונים או לאחריה. מוסיפה כי ישות תוכל לבצע שינוי ביחסי גידור שיועדו לפני המועד שבו התיקונים מיושמים לראשונה ושינוי כזה לא יחשב הפסקת יחס גידור או ייעוד של יחס גידור חדש.

69. חבר הוועדה מציין כי הוראות המעבר אינן נותנות פתרון להסכמים קיימים מאחר שאם קיים הסכם והישות רוצה להתחיל ליישם חשבונאות גידור בעקבות התיקונים, יחסי הגידור לא יקיימו את הדרישות לאפקטיביות. מציין כי הוראה זו תואמת את העקרון הכללי לגבי חשבונאות גידור שנדרש ייעוד ותיעוד לפני התחלת יישום, אך יוצרת בעיה במקרה זה. צדיק שואלת אם יש הצעה לפתרון.

70. חבר הוועדה מציע לאפשר יישום למפרע של חשבונאות גידור מאחר שהעסקאות בוצעו למטרת גידור מחיר החשמל ולא מהוות עסקאות ספקולטיביות.

71. המשתתף הרביעי מציין כי המשמעות היא שחברות יפרסמו נתוני non-GAAP. מביא כדוגמה מקרה דומה שבו חברה שמעוניינת לגדר מכירות במטבע חוץ בשוויץ והבנק מוכן לקחת את הסיכון ולגדר את היקף המכירות שיהיו. בדעה כי ההוראות צריכות לחול גם במקרים כאלה ולא יהיה זה נאות לקבוע הוראות ספציפיות לחוזי חשמל מאנרגיות מתחדשות. מוסיף כי ייתכן שיתפתח שוק או עסקאות דומות ואין הגיון שיידרש שוב תיקון לתקן. בדעה כי יש להתנגד לתיקון נקודתי אלא לקבוע פתרון עקרוני לעסקאות עם מאפיינים דומים.

72. צדיק וחבר הוועדה מציינים כי היתה התייחסות לכך בסיכום התגובה לשאלה 3.

73. צדיק מציינת כי ההצעה הבינלאומית מאפשרת יישום מוקדם.

74. **צדיק מסכמת כי הוועדה המקצועית בדעה כי לא ניתן פתרון לחוזי virtual PPAs קיימים.**

75. המשתתף האחר מציין כי הוועדה הבינלאומית דנה בכך וציינה כי גידור ייתכן רק באופן של מכאן ולהבא. מסכים עם חבר הוועדה שמדובר במקרה שונה שכן לא בוצע גידור עקב מגבלה טכנית בתקן ולכן יש לאפשר זאת.

שאלה מספר 7

76. צדיק מציינת כי הוועדה הבינלאומית לא פרסמה את מועד תחילה ובכוונתה לפרסם את התיקונים כסופיים ברבעון הרביעי של שנת 2024. מוסיפה כי השאלה אם יש הסכמה למועד תחילה של 1.1.2025 ואם מועד תחילה כזה יאפשר מספיק זמן להערכות ליישום התיקונים.

77. חבר הוועדה הנוסף בדעה כי גם אם קיימים קשיים החברות לא יתנגדו למועד תחילה מוקדם כזה. המשתתף הרביעי מסכים ומציין כי החברות ירצו מועד תחילה מוקדם ככל שניתן.

78. **צדיק מסכמת כי הוועדה המקצועית מסכימה למועד תחילה של 1.1.2025.**

79. **צדיק מסכמת כי תכין את מכתב התגובה בהתבסס על הדיון שהתקיים.**

80. היו"ר מודה לצדיק על עבודת ההכנה וההצגה של ההצעה הבינלאומית ומציין כי נעשתה עבודה מצוינת.

כללי

81. חבר הוועדה שואל את נציג רשות ניירות ערך³ אם יש כוונה לפרסם את ההחלטה לגבי הגבלת האימוץ המוקדם של IFRS 18. נציג הרשות לניירות ערך מציין כי ההחלטה תפורסם בהקדם. מוסיף כי לאחר ההיוועצות בוועדה המקצועית החליטה מליאת רשות ניירות ערך לאפשר אימוץ מוקדם החל מ-1.1.2025, בכפוף לגילויים שונים ולדרישות שונות.

82. המשתתף הרביעי שואל אם לא תידרש פנייה מקדמית. נציג הרשות לניירות ערך משיב כי האפשרות קיימת בפני החברות, אך לא תחויב לצורך אימוץ מוקדם.

83. המשתתף הרביעי מברך על החלטה ומציין כי ניכר שההתייעצות לא בוצעה למראית עין בלבד, אלא היתה משמעותית. בדעה כי מדובר על החלטה נכונה.

84. נציג הרשות לניירות ערך מציין כי חלק ניכר מהטיעונים שעלו במסגרת הישיבה הוצגו במסגרת מליאת רשות ניירות ערך.

85. **היו"ר נועל את הישיבה.**

³ ההתייחסות היא לנציג או לנציגת רשות ניירות ערך